

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ XXVII/1-2.

АКЦЕНАТ И МОРФОЛОШКА СТРУКТУРА ДВОСЛОЖНИХ АНТРОПОНИМИЈСКИХ ХИПОКОРИСТИКА У ОБЛАСТИ ИБРА

1. У лето 1963. прикупљајући топонимијску грађу на терену слива ријеке Ибра, од Рашке до Краљева, скупљала сам и антропониме из те области¹. Тако сам у могућности да на основу тога материјала, не претендујући на исцрпност, покажем структуру и акценат двосложних антропонимијских хипокористика. Мада се акценатски систем овог говора разликује од млађих говора, то у хипокористцима о којима је ријеч практично не долази до изражаја, јер се крајњи кратки акценат повлачио на претходни дуги слог у облику дугоузлазног (').

I. Хипокористици мушког рода

2. Врло живу категорију творбе антропонимијских хипокористика м. р. у српскохрватском језику чини формација од једносложне хипокористичне основе са наставцима *-o* /*-a*/ *-e* који су регионално различито распоређени. У овој области потврђена су сва три суфикса, само је њихова продуктивност неједнака.

Суфикс *-o*

3. Најпродуктивнији тип образовања двосложних хипокористика м. р. у овим говорима представља тип хипокористика образован помоћу суфикса *-o*. По својој промјени припадају именицама м. р., те тако ови говори улазе у јужну зону, ијекавску коју чине говори источнохерцеговачки, пригорски и говори југозападне Србије². Акце-

¹ Материјал сам добила из ових села: Баљевац (Баљ), Баре (Б), Борово (Бо), Боровци (Бор), Вележ (В), Врањево (Вр), Врх, Гњаница (Г), Долови (Д), Ђаково (Ђ), Жича (Ж), Јошаничка Бања (ЈБ), Котињевац (К), Мланча (Мл), Међуречје (М), Носољин (Н), Плешин (Пл), Пределе (Пр), Прибој (П), Рудница (Р), Себимиље (С), Трнава (Т), Ушће (У), Хрвати (Х).

² В. М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик (граматички систем и књижевнojeзичка норма)* Београд 1964, 495.

нат је дугоузлазни на првом слогу. Основа је хипокористика почстни слог са сугласником или два сугласника слједећег слога. Код хипокористика образованих од композита основа је начешће први члан композита без тематског вокала. Али има и случајева које треба посебно објаснити.

3. 1. а) Хипокористици изведени од првог члана композита без тематског вокала:

Бóжко < *Божидар* (Ж,Б,У); *Брáно* < *Бранивоје, Бранислав* (Ж,Б); *Будо* < *Будимир* (П,С,Х); *Видо* < *Видосав* (К); *Виџо* < *Виџомир* (Ж,Б,Х); *Вáдо* < *Владимир* (Ж,Б, Баљ, С); *Влáсџо* < *Власџимир* (Ж); *Вóјо* < *Војислав* (Г,Б); *Грáдо* < *Градимир* (Ж); *Дéсо* < *Десимир* (Б,С); *Дрáго* < *Драгомир* (К,Ж,Х); *Јéздо* < *Јездимир* (Ж); *Јúго* < *Југослав* (Х); *Љубо* < *Љубомир* (Баљ, Бор); *Мíро* < *Мирољуб* (Б); *Нéго* < *Негомир* (Х); *Рáдо* < *Радомир, Радослав* (Х,ЈБ,В,К); *Свѣџо* < *Свѣџислав* (Х); *Слáво* < *Славомир* (Б,Ж,П,Г); *Тíко* (*Тихо*) < *Тихомир, Ти(х)осав* (Ж,Х); *Тóмо* < *Томислав* (Д,В,ЈБ,Х, Баљ, Бор); *Чéдо* < *Чедомир* (Ж,Б,Ђ,Вр); *Крáно* (*Храно*) < *Кранислав* (*Хранислав*) (Х,П,Г).

б) Хипокористици изведени од првог члана композита и сугласника другог члана композита:

Мóмо < *Момир* (У,С); *Прéдо* < *Предраг* (Г).

в) Хипокористици изведени од другог члана композита:

Дрáго < *Миодраг* (Х) и *Предраг* (Г,Ђ); *Љубо* < *Драгољуб* (Г).

3. 2. Хипокористици од имена хришћанског поријекла:

Авро < *Аврам* (Ж); *Арсó* < *Арсеније* (М); *Вáсо* < *Василије* (Ж,Х,К); *Исо* < *Исидор* (Ж); *Јевђо* < *Јевђеније* (Х); *Јевџо* < *Јевџимје* (Б); *Јéро* < *Јероџије* (Б); *Јóво* < *Јован* (Б); *Лáзо* < *Лазар* (Ж,К); *Пáно* < *Панџемија* (Б); *Пáнџо* < *Панџемија* (Б); *Сџéво* < *Сџеван* (Ж,Р).

3. 3. Хипокористици од изведених имена:

Дрáго < *Драгуџин* (Бор); *Љубо* < *Љубиша* (К); *Нóво* < *Новак* (Б); *Пéро* < *Периша* (Б); *Срѣџо* < *Срѣџен* (Х).

3. 4. У неколико примјера забиљежила сам хипокористике чију основу чине слободније комбинације гласовних елемената карактеристичних за пуно име: *Пéро* < *Пеџар* (Мл) — основа је први слог и завршни

сугласник пуног имена; *Táco* < *Танасије* (Ж) — основа је почетни слог и сугласник трећег слога; *Пéго* < *Предраг* (Х) — основа је непотпун први слог и завршни сугласник пуног имена; *Ви́зо* < *Велизар* (Б) — основа је комбинација елемената из сва три слога: сугласник првог слога, вокал другог слога и почетни сугласник трећег слога.

3. 5. У два примјера забиљежила сам хипокористике чију основу чини други слог и сугласник сљедећег слога пуног имена:

Дóсо < *Радóслав* (Х) и *Кóдо* < *Никóдије* (Ж,Б) — (о сличним примјерима исп. ниже).

С у ф и к с -а

4. Мање је продуктиван. Са дугоузлазним акцентом на првом слогу:

- а) *Бóра* < *Борисав*, *Боривоје* (Бор, Б); *Брáна* < *Бранислав* (Б);
- б) *Љуба* < *Љубиша* (Г); *Ра́ја* < *Рајко* (Б);
- в) *Ла́за* < *Лазар* (Бор).

У једном примјеру забиљежила сам хипокористик на -а са краткосилазним акцентом: *Би́ва* < *Добри́воје* (Б) — (основа је други непотпуни слог и сугласник сљедећег слога).

С у ф и к с -е

5. Потврђен је са неколико примјера. Образовања са дугоузлазним акцентом на првом слогу имају промјену као и хипокористици на -о:

- а) *Ми́ле* < *Милорад*, *Миломир*, *Милован* (Б,Х,Врх, Мл,Ж, Ђ); *Ра́де* < *Радомир* (Б, С, Г, Ђ)
- б) *Јéле* < *Јелесије* (Ж).

У једном примјеру забиљежила сам краткосилазни акценат и неутрумску промјену -е, -еџа: *Жáре*, -еџа < *Жарко* (Ж).

6. Издвојићу као посебну групу хипокористике образоване такође наставцима -а, -о, -е, али проширене хипокористичним сугласничким елементима -ј-, -к-, -л-, -ц-, -ч-, -и- и -ш-. Сугласнички елементи у хипокористичним образовањима антропонимијским претежно су палаталног карактера што одговара природи значења ових образовања. Познато је да оваква образовања имају експресивни, емоционални карактер³. Стари меки палатални сугласници очврсли су у српскохрватском језику, а да су у хипокористичним образовањима имали хипо-

³ в. Jan Svoboda, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964, 113.

користично експресивно значење потврђују црногорски говори у којима поред очврслих палатала *ш* и *ж* постојен ови меки палатали *с* и *з* који долазе у хипокористичним образовањима. Исп. у источноцрногорском дијалекту⁴: *Миџа*, *Маџа*, *Гаџа*; *Џале* (*Џава*, *Савић*, *Џавд*, *Џавела*); затим у средњокатунским и љешанским говорима⁵: *Џавд*, *Миџа*; у ускочком говору⁶: *Миџа*, *Џола*, *Џале* (*Џава*), *Моџо* (< *Момир*), *Гаџо* (< *Гаврило*), *Лаџа* (< *Лабуда*), *Маџа* (< *Марија*); *Џола*, *Џале* (< *Жарко*) и др. Исту ситуацију наводи Ј. Свобода⁷ за пољски језик: *Stazs* према *Stas*, затим за украјински језик: *Petruś*, *Antoś*. Познато је, такође, да хипокористична образовања напомињу дјечји говор и да често представљају подражавања одраслих дјечјем језику⁸. Зато Маретић с правом напомиње да се међу овим сугласницима не налази глас *р* који се због тежине изговора у дјечјем језику испушта или замјењује другим гласовима⁹. Од хипокористичних сугласника које Маретић наводи у овом говору не налазимо *-х-*, некад веома жив суфикс у разним суфиксалним дериватима у нашој антропонимији, а и у другим словенским језицима; затим *-ћ-* и *-љ-* за које и Маретић каже да су ријетки¹⁰.

Сви наведени суфикси, изузев можда суфикса са елементом *-и-*, постоје у српскохрватском језику и у творби хипокористика од апелатива — у морфолошкој формацији корјенов слог основне ријечи и наставак: *-ј-* *ча-ј-о* < *чауш*; *бра-ј-о* < *браш*; *-к-* *де-к-о*, *де-к-а* < *дед*; *зе-к-о*, *зе-к-а* < *зец*; *-л-* *бра-л-е* < *браш*; *ша-л-е* < *шаша*; *-ц-* *бра-ц-о*, *бра-ц-а* < *браш*; *жа-ц-о*, *жа-ц-а* < *жандарм*; *-ч-* *ше-ч-а* < *шеша*; *ба-ч-а* < *бабо*; *-ћ-* *ба-ћ-а* < *браш*; *-ш-* *де-ш-о*, *де-ш-а* < *девер*; *сна-ш-а* < *снаха*; *ири-ш-о* < *иришаљ*; *ио-ш-а* < *иошадја* и сл. Сугласник *-и-* у хипокористичним наставцима јавља се само код антропонима. Да ли је то доказ старе палаталности као носиоца хипокористичног значења или је то страни елемент, нисам у могућности да одговорим.

⁴ в. Михаило С. Стевановић, *Источноцрногорски дијалекат*, ЈФ 13, 34 и 61.

⁵ Митар Б. Пешикан, *Староцрногорски средњокатунски и љешански говори*, СДЗБ XV, 110.

⁶ За податке из ускочног говора дугујем захвалност колеги Милији Станићу.

⁷ *op. cit.*, 113.

⁸ Jerzy Kuryłowicz, *Formes hypokoristiques et gemination de consonnes*, *Onomastica* 10—11, 189.

⁹ в. Т. Маретић, *О народним именима и презименима у Хрвата и Срба*, *Rad JAZU* 81, 142—143.

¹⁰ *op. cit.*, 141.

Суфикс *-ле*

7. У овој области веома је продуктиван. И ови су се хипокористици акцентом и промјеном приклонили многобројним хипокористцима на *-о*. Основа је хипокористика први или други слог (закључно с вокалом) пуног имена.

7.1. а) *Вуле* < *Вукашин*, *Вукомир*, *Вукоје* (Ж,Б,С); *Голе* < *Гојко* (Б); *Дуле* < *Душан* (Г, Б, Пл); *Раде* < *Радомир*, *Радослав* (Н,Г); *Свеле* < *Свешозар* (Бор, Х); *Среле* < *Срећко* (Б); *Тиле* < *Тихомир* (С,Г);

б) *Диле* < *Димитрије* (К,Г,Пл); *Јоле* < *Јован* (Г,Мл, Врх); *Коле* < *Константијин* (Ђ); *Сале* < *Саватије* (Б); *Тале* < *Тодор*, *Тодосије* (Теодосије) (Г,Б); *Триле* < *Трифун* (Ж).

7.2. а) *Биле* < *Љубиша* (Х); *Гиле* < *Драгиша* (Г); *Гуле* < *Драгушин* (Г); *Диле* < *Радиша* (Б);

б) *Ђеле* < *Јевђењије* (Г); *Тиле* < *Јефимије* (Мл).

8. Из наведених примјера у којима је основа хипокористика други слог пуног имена јасно произилази да је акценат на другом слогу утицао на стварање хипокористичне основе¹¹. Овакав начин образовања хипокористика и уопште скраћених имена карактеристичан је за страна имена. Поред наведених примјера хипокористика са суфиксом *-ле* од словенских имена, подсетимо се раније поменутих *Досо* < *Радослав*, *Бива* < *Добривоје*. Под суфиксом *-ко* наводимо и *Диско* < *Радислав*, а и међу хипокористцима ж. р., које ћемо касније навести, налазимо примјере у којима је основа други слог са сугласником сљедећег слога пуног имена. Ова имена потврђују да на овом терену није необичан овакав начин образовања хипокористика и од домаћих, словенских имена. Потребно је још једном нагласити да је у оваквом начину образовања хипокористика у свим примјерима које смо забиљежили акценат на другом слогу био одлучујући фактор.

Суфикс *-ј-о*

9. а) Основа је први члан композита без тематског вокала:

**Бог-ј-о* > *Божо* < *Богољуб* (Ж); **Вел-ј-о* > *Вело* < *Велимир* (Б,С,Х,К); **Драг-ј-о* > *Дражо* < *Драгомир* (Г)

¹¹ в. Milorad Dešić, *Uticaј mјesta akcenta na tvorbu hipokoristika nastalih od ličnih imena*, *Jezik* 3, 86–94.

б) Основа је име страног поријекла:

**Јан-ј-о* > *Јањо* < *Јанићије* (Ж); *Па-ј-о* < *Павле* (Н);

в) Хипокористици од изведеница:

**Благ-ј-о* > *Блајко* < *Благоје* (Б, Х); *Бб-ј-о* < *Бошко* (Б);
Ми-ј-о < *Милан* (Г); **Млад-ј-о* > *Млађо* < *Младен* (Бор, Б).

Суфикс -ј-а

10. Основа је први, отворени слог пуног имена. У примјерима које сам забиљежила акценат је краткосилазни. Поредићи са материјалом словенских језика И. Поповић¹² је показао да двосложни хипокористици на -а (с краткосилазним акцентом) представљају архаичније облике у односу на двосложне хипокористике на -о.

Примјери:

Дџ-ј-а < *Дамјан* (Б); *Пџ-ј-а* < *Павле* (Б); *Сџ-ј-а* < *Славко* (Б) — (у посљедњем примјеру са непотпуним првим слогом).

Суфикс -ш-о

11. Основа је хипокористика први, отворени слог пуног имена. Акценат и промјену имају као хипокористици на -о.

а) *Мишо* < *Миломир*, *Миодраг* (К, Б, Пр); *Мошо* < *Момир* (Х, Мл, Ж, Б); *Нешо* < *Ненад* (Ж); *Рашо* < *Радивоје* (Х); *Ошо* < *Обрад* (Ж);

б) *Јешо* < *Јеврем* (Ж); *Тошо* < *Тодор* (Б).

Суфикс -ш-а

12. У основу хипокористика улази први слог као и код хипокористика на -ш-о. Акценат је краткосилазни и у једном забиљеженом примјеру дугоузлазни:

Мџша < *Момчило* (Б); *Миша* < *Милош* (Б); — и *Миша* < *Миломир* (Т).

Суфикс -ц-о

13. Основа је, такође, први отворени слог, а акценат и промјена као код хипокористика на -о. Забиљежила сам ове примјере хип. од хришћанских имена:

А-ц-о < *Александар* (Х); *Пе-ц-о* < *Пејџар* (Мл, Пр).

¹² I. Popović *O imenima tipa Jovo i Rade*, Pitanja savremenog književnog jezika knj. II sv. 2, 247—248.

У овој групи налазимо хомониме: *Пе-ц-о* < *Предраг* (Х,Пр, Баљ), гдје је основа хипокористика непотпун први слог - и *Пе-ц-о* < *Пећар*, које смо раније поменули.

Суфикс *-ц-а*

14. Забилежила сам само у једном примјеру: *А-ц-а* < *Александар* (Мл).

Суфикс *-ћ-о*

15. У примјеру: *Ми-ћ-о* < *Миланко* (Б) — акцентом и промјеном слаже се са хипокористцима на *-о*.

Суфикс *-ћ-а*

16. У примјеру: *Ми-ћ-а* < *Милућин* (Мл) — акцентом и промјеном слаже се са хипокористцима на *-ја*.

Суфикс *-ч-о*

17. Основа је хипокористика потпун први слог имена ако је слог отворен или први слог имена без сугласника ако је слог затворен. Акцент и промјена као код хипокористика на *-о*.

Да-ч-о < *Дамјан* (Г); *Ја-ч-о* < *Јаков* (Баљ, Пр).

Суфикс *-ц-о*

18. Основа је хипокористика први (отворени) слог пуног имена; акцентом и промјеном слажу се са хипокористцима на *-о*:

Ни-ц-о < *Никодије* (Ж); *Ма-ц-о* < *Макарије* (Г).

Суфикс *-ц-а*

19. Основа је први (отворени) слог имена; акценат и промјена као код хипокористика на *-ја*.

Ми-ц-а < *Мирослав* (Б).

Суфикс *-к-о*

20. Према акценту разликују се три типа хипокористика, а такође и имена, изведених наставком *-ко*.

- I. тип са дугоузлазним акцентом без изузетка
- II. тип са краткосилазним акцентом без изузетка
- III. тип са алтернацијом дугоузлазног са дугосилазним акцентом.

21. Првом типу, са дугоузлазним акцентом (/) без изузетка, припадају прави хипокористици који имају за основу отворени слог:

Жи́-ко < *Живојин*, *Живомир*, *Живан*, *Живоша*, *Живадин* (Ж, Х,У); *Ми́-ко* < *Милушин*, *Милан* (Х,П,Б); *Пе́-ко* < *Пејроније* (С); *Ра́-ко* < *Радосав*(У).

22. Други и трећи акценатски тип разликује се од првог по томе што у основу хипокористика односно имена улази слог са сугласником сљедећег слога пуног имена, што управо, како ћемо показати ниже, и ствара акценатске разлике. Потребно је напоменути да многа имена изведена на овај начин са наставком *-ко* немају хипокористично значење, већ представљају скраћена имена старих композита (*Бранко* < *Бранислав*), или су постала права имена. У ова два акценатска типа акценат је условљен природом завршног сугласника основе хипокористика односно имена.

23. Хипокористици односно имена чија се основа завршава правим сугласником имају досљедно краткосилазни акценат.

Основа је различита. Најчешће је то први члан композита без тематског вокала:

**Бож-ко* > *Бди́ко* < *Божидар* (Б); *Дѐс-ко* < *Десимир* (Ж);
Раји́-ко < *Рајомир* (Ж,П,Б,Х);

Основа је други слог првог члана композита и сугласник другог члана композита: *Ди́с-ко* < *Радислав* (Х).

У неким случајевима основа је први слог са сугласником сљедећег слога пуног имена: *Душ-ко* < *Душан* (У); *Пеји́-ко* < *Пејар*(У,Б).

Основа је име изведено од апелатива: *Срѣћ-ко*(П,У,Б,Х); *Цвѣи́-ко* (Вр, Ж).

Забилежила сам још ова имена: *Ра̀с-ко* (Бо) — основа је први члан, без сугласника *-и́-*, старог композита *Раси́слав* и сл.; затим *Ву́-ч-ко* (П,М) — основа је хипокористик *Ву-ч-о* од *Вук-* < *Вукомир*, *Вукосав* и сл.

24. У акценатском типу гдје алтернира дугоузлазни (´) са дугосилазним (ˆ) акцентом основа имена завршава се на сонант. Алтернација ´ са ˆ представља у ствари комбинацију хипокористичне интонације — прозодијски носилац хипокористичне семантике у српскохрватском језику је узлазна интонација (исп. у апелативима *ба̀бо*, *се́ка*, *у̀јко*, *на̀на*, *и́рија* и сл.) — и дугосилазног акцента који је настао од краткосилазног акцента познатим сонантским дуљењем (исп. *сла̀ма* < *сла́мка*). Да је краткосилазни акценат примаран у именима са дугосилазним акцентом доказ су за то имена *Бди́ко*, *Раји́ко*, *Душко*, *Пеји́ко* и сл.

Примјери:

Бра̀н-ко < *Бранислав, Бранимир* (В,Ж,ЈБ,Ђ,Х,Бо); *Ве́љ-ко* (С); *Ве́љ-ко* (Жуп,Д); *Го́ј-ко* (М,Б); *Жа̀р-ко* (М,У,Ж,Пл,Бо); *Жа̀р-ко* (К); *Жи́в-ко* (М,Жуп,Ђ,Вр,У,Х); *Здра̀в-ко* (У,Жуп); *Ми́љ-ко* (Ж,С,Ђ); *Ми́р-ко* (Ж,Ђ,Х); *Ра̀ј-ко* (Вр,Врх); *Ра̀н-ко* (Ж,Г,П,Х,Ђ,С); *Сла̀в-ко* (М,Ж,Вр,Б,Х,Бор); *Си́ја̀н-ко* (ЈБ,Ђ,С,Х).

Примјери у грађи показују да преовлађује дугоузлазни акценат. Када се са именима м.р. на *-ко* упореде ж. имена на *-ка* која имају дугосилазни акценат (исп. ниже), онда јасно произилази да акценат у већини примјера има моцион значај: *Бра̀нко*: *Бра̀нка*, *Ра̀нко*: *Ра̀нка*, *Сла̀вко*: *Сла̀вка*, *Си́ја̀нко*: *Си́ја̀нка*.

25. Само у једном примјеру забиљежила сам краткосилазни акценат у хипокористика са основом на сонант: *Бђр-ко* < *Борисав(Х)*.

II. Хипокористици женског рода

26. Двосложни хипокористици од имена ж. р. творе се помоћу наставка *-а* и имају претежно дугоузлазни акценат. И у творби хипокористика ж. р. учествују, такође, хипокористични сугласнички елементи.

Суфикс *-а*

27. Основа је хипокористика затворен слог.

27.1. а) Хипокористици изведени од првог члана композита без тематског вокала:

Бо̀жа < *Божидарка* (Х); *Бу̀да* < *Будимирка* (Х,К,Пл,Баљ,Б); *Ве́ра* < *Верослава* (Ж); *Ви́да* < *Видосава* (Пл); *Вла̀да* < *Владимирка* (Х,Б,Т); *Во́ја* < *Војиславка* (Ж); *Ву́ка* < *Вукосава* (Ж); *Гра̀да* < *Градмирка* (Х); *Де́са* < *Десимирка* (Б); *Дра̀га* < *Драгосава, Драгомирка* (Б,Пл); *Ми́ра* < *Мирославка, Мирослава* (Б,Ж,Х); *Не́га* < *Негосава* (Х); *Ра̀да* < *Радомирка, Радмила* (Врх, Г); *Ра̀ша* < *Рајомирка* (Г); *Сла̀ва* < *Славомирка* (Б); *Че́да* < *Чедомирка* (Б).

б) Хипокористици од имена страног поријекла:

Аи́ђа < *Анђелија* (Ж); *Го̀ра* < *Горгина (Георгина)* (Х); *И́ка* < *Иконија* (Пл,С); *Је́ла* < *Јелена, Јелисава* (Ж,Т,Пл); *Ка̀ша* < *Кашарина* (Ж); *Ма̀ра* < *Марија* (У, Пл, Б); *На́ша*

< *Найџалија* (Ж, Пл); *Пела* < *Пелагија* (Пл, С); *Перса* < *Персида* (Ж, Г); *Рокса* < *Роксанда* (Х); *Роса* < *Ро'санда* (Ж, Пл, Ђ); *Тода* < *Тодора*, *Тодорка* (Ж, Х, Г).

в) Хипокористици од изведених имена:

Биља < *Биљана* (Ж); *Биса* < *Бисена* (Ж); *Божка* < *Божана* (Пл, Б); *Боса* < *Босиљка* (Бор, Г, Т); *Брена* < *Бренка* (Б); *Грозда* < *Гроздана* (Баљ, Ж, Вр, Г, Х, П); *Дана* < *Даница* (Ж, Врх); *Дара* < *Дарина*, *Даринка* (Баљ, Б, Ж, Пл, Врх); *Досџа* < *Досџана*; *Душа* < *Душанка* (Б); *Зага* < *Загорка* (Ж, Х, Баљ); *Зора* < *Зорка* (Ж, Б); *Јага* < *Јагода* (Б); *Јана* < *Јаника* (Ж); *Јела* < *Јелица* (Х, Б); *Каџа* < *Каџица* (Б); *Љиља* < *Љиљана* (Ж); *Љуба* < *Љубинка*, *Љубица* (Х, Б); *Неда* < *Недељка* (Б); *Рада* < *Радика* (Б); *Смиља* < *Смиљана* (Ж).

27. 2. Као што смо и раније помињали, често акценат утиче на стварање хипокористичне основе. Навешћемо примјере у којима је основа хипокористика други наглашени слог и сугласник слjedeћег слога пуног имена: *Вана* < *Иванка* (Б); *Роса* < *Јеврџија* (Ж); *Лана* < *Миланка* (Б); *Пава* < *Госиџа* (Ж); *Тала* < *Найџалија* (Б).

27. 3. У неколико примјера налазимо различите комбинације: *Гога* < *Горгина* (*Георгина*) (Б) — основа је непотпун први слог и сугласник слjedeћег слога; *Саџа* < *Савеџа* (Ж) — основа је први слог и сугласник трећег слога; *Гиџа* < *Ангелина* (Ж) — основа је сугласник другог слога и непотпун трећи слог.

27. 4. У овим примјерима забиљежила сам краткосилазни акценат:

Сидна (В, ЈБ); *Мила* < *Милева* (Ж).

С у ф и к с -j-a

28. а) Основа је затворен слог

**Благ-j-a* > *Блаџа* < *Благомирка* (Пл) — (основа је први члан композита без тематског вокала); **Тан-j-a* > *Тања* < *Танкосава* (Г) — (основа је непотпуни први члан композита).

б) Основа је отворен слог

Бџ-j-a < *Босиљка* (Врх) — (основа је први слог пуног имена); *Га-j-a* < *Драгања* (Б) — (основа је други, ненаглашени слог пуног имена);

Ка-j-a < *Каџарина* (Ж); *Пе-j-a* < *Перса* (Мл) — (у именима страног поријекла).

С у ф и к с -ш-а

29. Основа може бити отворен и затворен слог

Лéй-ш-а < *Лейосава* (Ж,Г) — (основа је први члан композиита без тематског вокала); *Јé-ш-а* < *Јелисава* (Т) — (основа је први слог пуног имена хришћанског поријекла).

С у ф и к с -ц-а

30. Основа је први, отворени слог пуног имена:

Бо-ц-а < *Божидарка* (Х); *Дá-ц-а* < *Дафина* (Ж); *Ми-ц-а* < *Миланка, Миломирка, Милосíива, Милосија* (Мл, Врх, Ж, Баљ); *Ди-ц-а* < *Дринка* (Врх) — (у посљедњем примјеру основа је непотпун први слог).

С у ф и к с -ч-а

31. Основа је први, отворени слог пуног имена:

И-ч-а < *Илинка* (Ж); *Ми-ч-а* < *Миломирка* (Б).

С у ф и к с -л-а

32. Основа је први, отворени слог пуног имена:

Ду-л-а < *Душанка* (Ж,Г); *Тó-л-а* < *Тодорка* (Г).

С у ф и к с -к-а

33. Код изведеница на -ка разликују се акценатски, а и семантички, двије категорије.

33. 1. Право хипокористично значење имају изведенице чију основу чини први, отворени слог пуног имена; акценат је дугоузлазни:

Јé-к-а < *Јевросима, Јелисава* (Ж,Т); *Јó-к-а* < *Јована, Јованка* (Г,Б); *Ми-к-а* < *Миленка* (Х).

33. 2. Хипокористично значење немају изведенице на -ка у чијим се основама налазе чланови композиита. У већини примјера које сам забиљежила те изведенице представљају права имена:

Бóр-ка (Бор); *Брáн-ка* (Баљ, Врх, Б, Ж, М); *Вóј-ка* (В, Врх); *Жáв-ка* (В, Б, Баљ, Б, Х, У); *Мáл-ка* (В, Вр, Бор, Баљ, Х, Б, Мл); *Рáн-ка* (Х, Б); *Слáв-ка* (В, Баљ, Ж, Х, Б); *Сíиáн-ка* (В, Бор, ЈБ, Ж, Врх); *Сíиóј-ка* (М).

33.3. У неколико примјера забиљежила сам додавање -ка на основу хипокористица:

Вó-ј-ка (ЈБ); *Дé-ј-ка* < *Десанка* (Г); *Рá-ј-ка* (Баљ, Б, Вр, Врх, Т); *Сíиá-ј-ка* (Врх).

Спајање двају хипокористичних суфикса може се тумачити губљењем изразитости првог суфикса. Међутим и такви хипокористици могу сасвим да изгубе хипокористично значење, као што је у примјеру *Рајка*. Акцентски припадају типу имена изведених од основа двочланих имена.

33.4. Исту структуру — основу са сонантом на крају — и дугосилазни акценат имају и скраћена имена од имена страног поријекла која понекад могу имати и хипокористично значење:

Ђул-ка (Т); *Јѐл-ка* (В,М,П); *Јул-ка* (Бор, Ђ); *Јџв-ка* (Ђ);
Сав-ка (Д,П); *Сѝџв-ка* < *Сѝџвана* (Ж); *Тџн-ка* < *Томанија*
 (Х).

Фахра Маѝијашић

Резюме

Ф. Матияшич

УДАРЕНИЕ И МОРФОЛОГИЧЕСКАЯ СТРУКТУРА ДВУХСЛОЖНЫХ ЛАСКАТЕЛЬНЫХ ЛИЧНЫХ ИМЕН В ОБЛАСТИ ИБАР

Автор анализирует структуру двухсложных ласкательных личных имен на основании материала собранного в области бассейна реки Ибар от Рашки до Кралева.